

Justitiedepartementet

103 33 Stockholm

Remittering av betänkandet En ny kamerabevakningslag

Ert dnr Ju2017/05495/L6

Sammanfattning

Länsstyrelsen Östergötland tillstyrker förslaget om en ny kamerabevakningslag.

Länsstyrelsen delar inte utredarens förslag om att Datainspektionen ska vara tillsynsmyndighet enligt kamerabevakningslagen. Länsstyrelserna har genomarbetade rutiner för sin tillsyn och, till skillnad från Datainspektionen, god lokalkännedom.

Med anledning av att kamerafrågorna fortsättningsvis bör handläggas av länsstyrelserna medför det inte en minskad arbetsbelastning. *Länsstyrelsen avstyrker* därför den föreslagna resursminskningen för länsstyrelserna.

9.1 En ny lag

Länsstyrelsen delar utredarens förslag att kameraövervakningslagen ska ersättas av en ny lag, kamerabevakningslagen. Flera bestämmelser i kameraövervakningslagen kan, i och med det nya dataskyddsdirektivet och dataskyddsförordningen, inte finnas kvar. Att endast utgå från direktivet och förordningen blir svårt för tillsynsmyndigheterna, övriga myndigheter och privatpersoner vid tillämpning av och förståelse för lagstiftningen. En ny lag där bestämmelserna fastställs bör därför införas.

11.1 Inget generellt tillståndskrav

Länsstyrelsen delar utredarens förslag att kamerabevakningslagen inte ska innehålla något generellt krav på tillstånd, och inte heller något krav på anmälan, som motsvarar dagens tillstånds- respektive anmälningsplikt i kameraövervakningslagen, eftersom det skulle vara oförenligt med den nya EU-regleringen.

11.3 Ett tillståndskrav för kamerabevakning som avses i direktivet

Länsstyrelsen delar utredarens förslag att det bör införas ett tillståndskrav för kameraövervakning som ska bedrivas av en myndighet, eller en annan aktör som ett led i myndighetsutövning, som har i uppgift att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet, utreda eller lagföra brott, verkställa straffrättsliga påföljder eller upprätthålla allmän ordning och säkerhet.

Kameraövervakning är integritetskränkande, särskilt när det är myndigheter som övervakar enskilda. Dataskyddsdirektivet möjliggör ett tillståndskrav för myndigheter. Ett tillståndskrav ger ett starkt skydd för den personliga integriteten. Tillståndsprovningen

bör göras av tillsynsmyndigheterna, som innehar en upparbetad kompetens inom området. En tillståndsprövning medför en effektivare och mindre resurskrävande tillsyn, eftersom tillståndet föreskriver på vilket sätt och med vilka villkor verksamheten får bedrivas.

11.5 Ett tillståndskrav för viss kamerabevakning som omfattas av förordningen
Länsstyrelsen delar utredarens förslag att kravet på tillstånd också ska omfatta kamerabevakning som ska bedrivas av en annan juridisk person eller en fysisk person vid utförande av en uppgift av allmänt intresse som följer av lag eller annan författning, kollektivavtal eller beslut som har meddelats med stöd av lag eller annan författning.

Många myndighetsuppgifter är överlåtna till privaträttsliga subjekt. Om tillståndskravet inte ska gälla när privaträttsliga subjekt utför uppgifter av allmänt intresse kan det leda till omotiverade skillnader och eventuellt missbruk av systemet.

I lagförslaget anges dock inte närmare vad som avses med allmänt intresse. Lagstiftningen bör vara tydlig med vilken kameraövervakning som kräver tillstånd. Innan någon praxis har utvecklats på området kan det därför bli svårt att veta vad som inkluderas i begreppet allmänt intresse.

Länsstyrelsen delar dock inte utredarens förslag att kameraövervakning av vilt som bedrivs av en myndighet eller någon annan på uppdrag av myndigheten ska omfattas av kravet på tillstånd. Enligt 8 § förordningen (2009:1263) om förvaltning av björn, varg, järv, lo och kungsörn ska Länsstyrelsen varje år undersöka hur många föryngringar av dessa arter som förekommer i länet. Då snöfattiga vintrar har gjort det näst intill omöjligt att spåra varg och lo använder Länsstyrelsen Östergötland sig idag av kameror i arbetet med att övervaka rovdjursstammen.

11.9 Förutsättningar för tillstånd

Länsstyrelsen delar utredarens förslag att de intressen av kamerabevakning som ska tillmätas särskild betydelse ska utökas jämfört med kameraövervakningslagen. EU-regleringen möjliggör att fler intressen tillmätas särskild betydelse vid bedömningen av intresset av kamerabevakningen än vad kameraövervakningslagen gör.

Kameraövervakningslagens bestämmelser ställer höga krav på visat behov av kameraövervakning. Det kan i vissa fall vara svårt att slå fast att en plats är brottsutsatt samtidigt som det kan konstateras att det finns ett behov av kameraövervakning. Om intressena som ska tillmätas särskild betydelse utökas kan det även möjliggöra kamerabevakning på dessa platser. Kameraövervakning är brottsförebyggande och avskräckande, med ett utökat antal intressen som ska tillmätas särskild betydelse torde även fler brott kunna utredas.

12.1 Ett upplysningskrav

Länsstyrelsen delar utredarens förslag om en utvidgad upplysningsplikt i kamerabevakningslagen jämfört med kameraövervakningslagen. Informationen som ska lämnas enligt dataskyddsdirektivet och dataskyddsförordningen är omfattande och det krävs därför en särskild reglering i kamerabevakningslagen om vilken information som ska lämnas. Merparten av den framtida kamerabevakning kommer ske tillståndsfritt,

vilket ställer höga krav på upplysning, och att enskilda rapporterar kamerabevakning som inte uppfyller kraven till tillsynsmyndigheten. Bedömningen av kamerabevakningen som tidigare har gjorts av tillsynsmyndigheten, som innehar en upparbetad kompetens på området, kommer att göras av den som bedriver kamerabevakningen. Det krävs därför utökade möjligheter för enskilda att på ett enkelt sätt kunna rapportera otillåten kamerabevakning för att den personliga integriteten ska upprätthållas. Utökade möjligheter att kamerabevaka kräver förstärkt integritetsskydd, vilket ökat krav på upplysning bidrar till.

15.1 Tillsynsmyndighet enligt kamerabevakningslagen

Länsstyrelsen delar inte utredarens förslag om att Datainspektionen ska vara tillsynsmyndighet enligt kamerabevakningslagen. I utredningen diskuteras vilken eller vilka myndigheter som ska utöva tillsyn enligt kamerabevakningslagen, inklusive pröva ansökningar om tillstånd till kamerabevakning och om undantag från upplysningskravet. Länsstyrelserna har genomarbetade rutiner för sin tillsyn och en upparbetad organisation. Därtill har länsstyrelserna, till skillnad från Datainspektionen, god lokalkännedom. Det var också en av aspekterna som regeringen beaktade i prop. 2011/12:31 s. 46 när det ansågs att det inte fanns tillräckliga skäl att koncentrera ärenden om kameraövervakning till sju länsstyrelser, och att behovet av lokalkännedom vägde över. Genom bland annat en nationell tillsynsplan, nationella konferenser, gemensam samverkansgrupp och aktivt forum för informationsutbyte arbetar länsstyrelserna för att uppnå en enhetlig tillsyn. Upparbetad kompetens på kameraområdet kommer att gå förlorad om kamerafrågorna flyttas från länsstyrelserna. Tillståndsprovningen och tillsynen bör därför ligga kvar på länsstyrelserna.

Den 31 augusti 2017 fattade regeringen beslut om att verksamhet vid sju myndigheter ska omlokaliseras från Stockholms län till andra orter för att få en bättre spridning på de statliga myndigheterna, öka den statliga närvaron i hela landet och ta vara på kompetens i hela landet. Utredningens förslag att kameraövervakningsfrågorna ska tas från de 21 länsstyrelserna och att det endast ska vara en tillsynsmyndighet, Datainspektionen, går därmed emot regeringens ståndpunkt. Lagförslaget innebär också en centralisering av provningen av överklagade ärenden, eftersom samtliga ärenden skulle provas av domstolar belägna i Stockholm.

17.2.1 Konsekvenser för staten

I anledning av Datainspektionens föreslagna roll, föreslår utredningen en resursminskning för länsstyrelserna. Enligt utredningen uppgick den totala resursåtgången för länsstyrelserna avseende kameraövervakning under år 2015 till omkring tolv årsarbetskrafter. Med anledning av att kamerafrågorna fortsättningsvis bör handläggas av länsstyrelserna medför det inte en minskad arbetsbelastning. Länsstyrelsen avstyrker därför den föreslagna resursminskningen för länsstyrelserna.

17.4 Konsekvenser för skyddet av den personliga integriteten

Länsstyrelsen delar inte utredarens bedömning att förslagen innebär ett förstärkt skydd för den personliga integriteten. Ökade möjligheter att kamerabevaka medför högre risker för den personliga integriteten. Kraven på en förstärkt upplysningsplikt och krav på förhandlingar enligt lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet på arbetsplatser

är dock till skydd för den personliga integriteten. Bedömning avseende om övervakningsintresset väger över integritetsintresset, som tidigare har gjorts av länsstyrelserna vid tillståndsprövningen, kommer i enlighet med det nya lagförslaget i de flesta fallen istället att göras av enskilda och företag, som inte innehar den kunskap som finns hos länsstyrelserna. Det torde leda till en ökad kamerabevakning. Skyddet för den personliga integriteten kommer att tillvaratas genom anmälningar från enskilda om otillåten kamerabevakning, men det kommer att ske efter att den personliga integriteten har kränkts. Efter att kameraförsedda drönare undantogs från tillståndsplikten den 1 augusti 2017, har Länsstyrelsen fått del av information från enskilda som upplevt att den personliga integriteten har blivit kränkt, och att drönarpiloterna inte tagit hänsyn till personuppgiftslagen och den personliga integriteten. Ett likande scenario kan antas inträffa vid införandet av kamerabevakningslagen.

Det är oklart om Datainspektionen, i enlighet med lagförslaget, skulle tilldelas tillräckliga resurser för att kunna bedriva en effektiv tillsyn i hela landet. En minskad operativ tillsyn är till nackdel för den enskilde, och om inte tillräckliga resurser för att bedriva tillsyn i hela landet tillförs kan det leda till svårigheter att upprätthålla den personliga integriteten. Förslaget skulle således inte innebära ett förstärkt skydd för den personliga integriteten.

I den slutliga handläggningen av ärendet har, förutom undertecknade, länsjurist Rebecka Djerfsten deltagit.

Kristina Zetterström
Länsråd

Malin Reinhold
Länsjurist

E-post till:
ju.l6@regeringskansliet (word-format)